

Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæing

Dokumentplassering: 1.3.10-23	Godkjent dato: 09.11.2024	Revideres innen: 09.05.2025	Sist endret: 09.11.2024	Versjon: 1.00
---	-------------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Ikke kunnskapsgrunnlag, derfor ny vurdering om 6 mnd.

Utarbeidet av: Medisinsk divisjon, Gastromedisinsk avdeling ved sykepleiere: Karoline Aulie, Israa Benali, Kristine Wiik AHUS

Plan ID: <ikke styrt> **Versjon:** <ikke styrt>

Revideres innen dato: vurderes om 6 måneder

Lokaltilpassing av plan fra AHUS

Fagansvarlig SSHF: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA

Oppdatert dato: oktober 2024

Oppdatert kunnskapsgrunnlag dato: ikke kunnskapsbasert, bygget på nasjonale faglige retningslinjer

1	ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ	2	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ	3	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ
2	ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ	3	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ	4	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ
3	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	4	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ	5	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ
4	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	5	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ	6	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ
5	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	6	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ	7	ΑΝΑΜΕΣΟΚΑΙΝΟΜΕΝΑ

F O	SCT	Sykepleiediagnose	SCT	Mål og Intervensjon	Spesifiser	Frekvens/situasjon	Referanse
	414285001	Matallergi	709014002	Etterlever forordnet diett			
			1145004001	Viser kunnskap om kostholdsregime			
			11816003	Kostholdsundervisning	Spesifiser: (....)		
			410175003	Håndtering av kosthold			
			422972009	Tilpassing av kost etter toleranse	Spesifiser: (....)		
			410113003	Vurdering av etterlevelse av kostråd			
				Henvvisning til klinisk ernæringsfysiolog	Vurdere henvvisning til Kef i samarbeid med lege		
4	704358009	Risiko for underernæring	1156885001	Næringsinntak i samsvar med behov			
			710563008	Vurdering av risiko for nedsatt ernæringsstatus	Score screening: Dato: Ved lav risiko: gjenta MST ukentlig		1
				Underernæring hos voksne. Forebygging og behandling. Ved score lik eller over 2: Følg prosedyre i EKWeb: id: 46151			

Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Verifisert av: []	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Dok.nr: D59356
--	---	-----------------------------	--	--------------------------

Dokument-id: I.3.10-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00
---------------------------	---	---	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

			Pasienter med åpenbar risiko for nedsatt ernæringsstatus uavhengig av score. Følg prosedyre i EKWeb: id: 46151	Feks: behandling med forventet redusert matinntak, KMI lik eller under 18,5, 70 år eller eldre og KMI under 20		
714669006	Svekket ernæringsstatus	1145522009	Bedret ernæringsstatus	Spesifiser: (Vektstabil)		
		8943002	Vektøkning	Spesifiser: (...)		
		1156885001	Næringsinntak i samsvar med behov	Dekke 75 % av energibehov innen 2 dager, 100% innen 4-7 dager		
		1759002	Vurdering av ernæringsstatus	Individuell kartlegging etter prosedyre Underernæring hos voksne. Forebygging og behandling.		2
		39857003	Veiing av pasient	Ved innleggelse, gjentas 2x/uke eller som forordnet		3
		225388007	Vurdering av matinntak	Spiser pasienten 0%, 25%, 50%, 75% eller 100% av det som er normalt matinntak		
		Meldes inn?	Vurdering av risiko for reernæringssyndrom	Alltid. Anvend prosedyre i EKWeb : id: 50572 i samarbeid med lege og eventuelt Kef		
		443466001	Vurdering av gastrointestinaltraumatus	Vurder og dokumenter årsaker i samarbeid med lege: Eksempler: kvalme/oppkast, svelgvansker, faste, kort tarm, malabsorbsjon, diare, obstipasjon, high output stomi)		1
		710847006	Vurdering av kostholdsbehov	Energibehov. Anvend ernæringskalkulator, kliniske verktøy intranett Vurdering av protein og væskebehov i samarbeid med lege, eventuelt Kef		3
		17831000202103	Kostregistrering	Anvend prosedyre i EKWeb: id. 55311 Spesifiser frekvens: (...)		3
			Henvising til klinisk ernæringsfysiolog	Vurder i samarbeid med lege. (Stor fare for reernæringsyndrom, behov for enteral/parenteral ernæring)		
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		3
		1156886000	Fremming av næringsinntak som dekker behov	Ernæringsplan		3
		88381000202105		Spesifiser: (...)		1

Dokument-id: I.3.10-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00
---------------------------	---	---	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

			Kartlegging av kostholdspreferaser			
		225288009	Tilrettelegging av miljø	Ved måltider. Lufting av rom, ryddige omgivelser, selskap osv		3
		226010006	Bistand til spising og drikking	Spesifiser: (...)		
		422972009	Tilpasning av kost etter toleranse	Spesifiser: (konsistenstilpasset kost, spesialkost)		3
		27854100020 2107	Tilbud om ønskekost	SSA: Arendal (sharepoint.com)		3
		27854100020 2107	Tilbud om ønskekost	SSK: Kjøkkenet tilbyr - ernæringsfokus.pdf (sharepoint.com)		
		27854100020 2107	Tilbud om ønskekost	SSF. Følg lokal prosedyre/meny fra kjøkken.		
		710925007	Tilbud om mat	Spesifiser: (Mellommåltider, næringstettkost) . Max 11 timer nattfaste		3
		709542007	Administrasjon av næringstilskudd	Spesifiser: (Beriking, næringsdrikker)		3
		61310001	Undervisning om ernæring	Spesifiser: (...)		
		445283009	Utlevering av informasjonsmateriell			3
			Underernæring. Tips ved liten appetitt			
		408909002	Håndtering av enteral ernæring			3
		61420007	Administrasjon av enteral ernæring	Sondeernæring: Spesifiser: (type, mengde, hastighet, tidspunkt)	Som forordnet	
			Oppstart av sondeernæring hos voksne	Anvend prosedyre i EKWeb id: 36639		
			Praktiske planer for oppstart av sondeernæring og intravenøs ernæring hos voksne i reernæringsfare.	Anvend prosedyre i EKWeb id: 50551		
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		3

Dokument-id: I.3.10-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00
---------------------------	---	---	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

		384745002	Stell av enteral sonde	Ventrikkelsonde - nedleggelse, bruk og fjerning SSHF Anvend prosedyre i EKWeb: Id: 42687		
		408914003	Håndtering av parenteral ernæring			3
		876825002	Administrasjon av parenteral ernæring	Smofkabiven: Spesifiser: (type, mengde, hastighet, tidspunkt)	Som forordnet	
			Praktiske planer for oppstart av sondeernæring og intravenøs ernæring hos voksne i reernæringsfare.	Anvend prosedyre i EKWeb id: 50551		
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		3
			Tilberedning av parenteral ernæring - SSHF	Anvend prosedyre i EKWeb: 45106		
4	422587007	Kvalme	162056003	Ingen kvalme		
			16161000202103	Redusert kvalme		
			1217125005	Vurdering av kvalme	Identifiser årsak til kvalme	3
			386368005	Kvalmebehandling		
			225963009	Administrasjon av legemiddel	Kvalmestillende før måltid	3
			225288009	Tilrettelegging av miljø	Frisk luft, unngå sterke lukter	3
				Se annen VP: Kvalme		
5	62315008	Diaré	162089003	Normal avføring		
			386260000	Behandling av diaré		
				Se annen VP: Diare		
5	14760008	Obstipasjon	162089003	Normal avføring		
			389082000	Behandling av obstipasjon		
			18629005	Administrasjon av legemiddel	Laksantia	Som forordnet
			61919008	Administrasjon av klyster		Som forordnet
			62013009	Mobilisering av pasient		

Dokument-id: I.3.10-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00
---------------------------	---	---	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

		113148007	Oppmuntring til drikke			
			Se annen VP: Obstipasjon			
8	12990400 8	Nedsatt tannstatus	1156885001	Næringsinntak i samsvar med behov		1
			422972009	Tilpasning av kost etter toleranse	Konsistenstilpasset kost	
4	12173300 04	Svekket munnslimhinne	11182000202 104	Tilfredsstillende tilstand i munnhule		
			17521000202 102	Vurdering av munnhule		
			225963009	Bistand med munnstell		
				Munnstell. Følg prosedyre i EKWeb: id: 06883		
			7476006	Stell av tannprotese		
			1153459004	Rengjøring av munnslimhinne		
7	28893900 7	Svelgvansker	1156885001	Næringsinntak i samsvar med behov		1
			288936000	I stand til å svelge		
			1141704003	Ingen aspirasjon til luftveier		
			440363007	Vurdering av oral og faryngal svelgefunksjon		
			308453003	Henvvisning til ergoterapeut	for svelgvurdering	
				Svelgvurdering. Følg prosedyre i EkWeb: id: 45740		
				Svelgtest. Følg prosedyre i EkWeb: id: 43434		
			386519006	Forebygging av aspirasjon		
			422972009	Tilpasning av kost etter toleranse	Konsistenstilpasset kost og bruk av fortykningsmidler	
			226010006	Bistand til spising og drikking	Tilsyn under måltid, annet	
			710961002	Støttende leiring	Ved måltider. Sitte oppreist.	
				Henvisning til klinisk ernæringsfysiolog	Vurdere henvisning i samarbeid med lege	

Dokument-id: I.3.10-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00
---------------------------	---	---	------------------------------	--	-------------------

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		
4	71523800	Risiko for elektrolyttubalans e – relatert til risiko for reernæringssyndrom	27869100020 210	Tilfredsstillende elektrolyttnivå	Kontrollert reernæring for å unngå reernæringssyndrom	3
		386275008	Elektrolyttovervåking	Som forordnet		
		410394004	Overvåking av laboratoriesvar	For bestilling. Anvend prosedyre i EKWeb : id: 50572 i samarbeid med lege og eventuelt Kef		
		47451004	Administrasjon av elektrolytter	Daglig. Som forordnet		
		386374005	Ernæringsovervåking			
		17831000202 103	Kostregistrering	Anvend prosedyre i EKWeb: id. 55311 Spesifiser frekvens: (...)		
		386372009	Håndtering av ernæring			
			Forsiktig opptrapping av næringsinntak.	Anvend prosedyre i EKWeb : id: 50572 i samarbeid med lege og eventuelt Kef		
		710853006	Vurdering av væskebalanse	I samarbeid med lege		
		61310001	Undervisning om ernæring	(Spesifiser)		
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		
4	70442000	Risiko for dehydrering	1156282007	Etterlever væskeregime		
			1144674006	Tilstrekkelig hydrert		
		430147008	Overvåking av væskebalanse			
		711006002	Måling av væskeinntak	Drikkeliste	Inkluder væskeinntak fra mat	
		711005003	Måling av væskeproduksjon	Spesifiser: (Diurese/timediuress, stomi produksjon)		
		385747001	Håndtering av regulering av væskebalanse			
		103744005	Administrering av væske intravenøst	Som forordnet		
		47451004	Administrering av elektrolytter	Som forordnet		

		Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring				Side: 7 Av: 9
Dokument-id: I.3.10-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00	

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

			Henvising til klinisk ernæringsfysiolog	Vurdere henvising i samarbeid med lege		
		709763007	Samarbeid med ernæringsfysiolog	Se individuell plan (Spesifiser dato for notat)		
3	Meldt inn	Risiko for problem med medisinsk utstyr - venekateter	397680002	Ingen tegn eller symptomer på infeksjon	Relatert til venekateter	
		423687009	Stell av perifert venekateter			
			Innlagt PVK. Følg prosedyre i EkWeb: id: 17589			
			Innlagt Midline. Følg prosedyre i EkWeb: id: 39225			
		722440006	Håndtering av sentralt venekateter			
			Innlagt SVK. Følg prosedyre i EkWeb: Id: 34661			
			Stell av innstikksted	Neste skift:	1 gang per uke	
			Skifte 3-veiskran	Neste skift:	Alltid etter TPN og blodprøver, Hver 3. dag	
			Innlagt PICC-line Følg prosedyre i EkWeb: Id: 31339			
			Stell av innstikksted	Neste skift:	1 gang per uke	
			Skifte overtrykksventil	Neste skift:	Alltid etter TPN,blod og blodprøver, 1 gang per uke	
10371754007	Utskrivingsplanlegging	430567009	Klar for utskrivelse			
		1217127002	Tilfredsstillende kontinuitet i helsehjelp	Ved utskrivelse		
		371754007	Planlegging av utskrivelse			
			Informering av pasient	Informere om ernæringsplan		
			Anvende sjekkliste for utskrivningssamtale	EkWeb id: 45425		
		1155752006	Samarbeid med helsepersonell	Videreformidle ernæringsplan til fastlege/kommunale tjenester		

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæring				Side: 8 Av: 9
Dokument-id: I.3.10-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner

		709755006	Samarbeid med lege	(Resept, sykemelding, ernæringsplan, koding av underernæring)		
			Rekvirering av hjelpemidler	For behandlingshjelpemidler. Følg prosedyre i EkWeb: id: 15309		
		710824005	Vurdering av behov for helse- og sosialomsorg	Så snart som mulig, fortløpende		2
			Henvising til kommunale tjenester	Innen 24 timer om de har tjenester fra før		
			Opprettet PLO korrespondanse Følg prosedyre i EkWeb. Id: 43860	Send nye opplysninger ved forandring i helsetilstanden		2
			Vurdering av behov	(Spesifiser)		

Referanser

1. Helsedirektoratet (2022), *Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring*. Oslo. Tilgjengelig fra: [Helsedirektoratet.no](https://helsedirektoratet.no)
2. [Sykdomsrelatert underernæring – utfordringer, muligheter og anbefalinger/Nasjonalt råd for ernæring \(2017\)](#)
3. [EQS: Ahus: Ernæringsplan](#)

Metoderapport og søk historikk

Ikke gjort et strukturert søk på denne veiledende planen, men fulgt nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring.

Lokaltilpasning til SSHF 2024: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA og KDS forvalter. Rådført med Kef Lisa Birgitte Tobiassen SSA og Kef Åse Karine Ruud SSK. Planen er også sendt ut til fagråd ernæring i tillegg til høring i hele KDS – nettverket SSHF.

I arbeidet med planen er VAR prosedyrer og lokale prosedyrer fra AHUS fjernet, lagt til SSHF prosedyrer der det har vært aktuelt. Forandret noe på oppsettet og lagt til flere tiltak/forordninger, slik at det er mer tilpasset arbeidsflyten på SSHF. Dette er da støttet på lokal prosedyre for underernæring: [Ernæring-Underernæring hos voksne. Forebygging og behandling SSHF](#)

Har valgt å ta inn diagnosen "Svekket ernæringsstatus" i tillegg til "Risiko for underernæring", med begrunnelse i at dette er mer passende enn risiko for når man setter inn tiltak for å håndtere ernæring. Har i tillegg valgt å ta inn "Matallergi" som diagnose etter innspill fra Kef. Dette kan være en relevant diagnose for mange som er innlagt, og vi har ikke andre ernæringsplaner per nå.

 SØRLANDET SYKEHUS	Veiledende plan for sykepleiepraksis: Ernæringsvikt - underernæing				Side: 9 Av: 9
Dokument-id: I.3.10-23	Utarbeidet av: AHUS, Lokaltilpasset SSHF ved Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Fagansvarlig: Janne Stien, Fagkoordinator APP SSA	Godkjent dato: 09.11.2024	Godkjent av: På vegne av fagdirektøren Ole Bjørn Kittang	Revisjon: 1.00

Foretaksnivå/Generelle fagprosedyrer/Veiledende behandlingsplaner